

الله اکرم حسن

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل

دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

گرایش داخلی جراحی

عنوان

بررسی کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز

آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹

استاد راهنما

دکتر ناصر مظفری

استاد مشاور

دکتر محمد علی محمدی

نگارنده

بهروز جعفری

بهار ۱۴۰۰

کد پایان نامه: ۵۶

تقدیم به :

خانواده عزیزم که همواره در تمامی مراحل زندگی یار و یاور
همیشگی ام بوده و هستند.

زندگی تک تک این ساعت هاست

زندگی چرخش این عقربه هاست

زندگی راز دل مادر من

زندگی پینه‌ی دست پدر است

زندگی مثل زمان در گذر است

تشکر و قدردانی

از استاد راهنمای عزیز و گرانقدر جناب آقای دکتر مظفری که همواره در تمامی مراحل نگارش و تالیف پایان نامه راه گشا و راهنمای اینجانب بوده اند، نهایت تشکر و قدردانی را دارم.

(در سپیده دم ازل آن زمان که سازندگی کائنات آغاز می گردید و کتاب تکوین گشوده می شد، نخستین کلمه ای که با قلم تقدیر بر دیباچه قاموس هستی نقش بست، واژه‌ی زیبای استاد بود . همیشه و در همه چیز استاد من هستید)

از استاد مشاور بزرگوارم جناب آقای دکتر محمد علی محمدی که با تواضع و خوش رویی همواره یار و یاور اینجانب در تدوین پایان نامه بودند، بسیار متشرکرم.

از تمامی پرستاران عزیز و بیماران ارجمندی که همکاری کامل در به انجام رسانیدن این مطالعه داشتند، نهایت سپاسگذاری خود را اعلام می دارم.

چکیده فارسی

مقدمه و هدف : رضایت آگاهانه یکی از مولفه های اصلی حقوق بیمار است. کیفیت اخذ رضایت آگاهانه از بیمار تاثیر مستقیم بر رضایت او طی فرآیند درمان و مراقبت و کاهش مداخلات حقوقی دارد. این مطالعه با هدف تعیین کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران بستره و پرستاران مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل انجام گرفت.

مواد و روش ها : این مطالعه یک پژوهش توصیفی مقطعی بود که با مشارکت ۴۲۰ نفر از پرستاران و بیماران (۲۱۰ نفر پرستار و ۲۱۰ نفر بیمار) به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای از فروردین لغایت مرداد ماه سال ۱۳۹۹ انجام گردید. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه دو قسمتی بود که قسمت اول شامل مشخصات دموگرافیک بیماران و پرستاران و قسمت دوم ارزیابی کیفیت رضایت آگاهانه اخذ شده از دیدگاه بیماران و پرستاران بود. داده ها با استفاده از آزمون های آماری توصیفی و تحلیلی (آزمون تی تست مستقل و تی تست تک نمونه ای) در نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ تحلیل شد.

یافته ها : میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه در پرستاران ($14/86 \pm 14/54$) بیشتر از بیماران ($17/52 \pm 10/3/83$) بوده و این اختلاف به لحاظ آماری معنی دار بود ($P < 0.05$). نتایج آزمون تی تک نمونه ای نشان داد میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران بستره و پرستاران در حیطه های ارائه اطلاعات ، درک کردن ، داوطلبانه بودن ، امضای فرم رضایت و تعامل پزشک و بیمار کمتر و در حیطه صلاحیت تصمیم گیری بیشتر از مقدار مورد انتظار بود.

نتیجه گیری : کیفیت کلی اخذ رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران و پرستاران نامطلوب گزارش گردید. پیشنهاد می شود ضمن اصلاح فرآیند اخذ رضایت آگاهانه ، شفاف سازی و ظرفیت سازی در تمامی مراحل صورت گیرد.

واژگان کلیدی : رضایت آگاهانه ، پرستار ، کیفیت ، بیمار.

فهرست مطالب

.....	فصل اول: مقدمه و بیان مسئله
۳.....	۱-۱. مقدمه
۴.....	۱-۲. بیان مسئله و ضرورت اجرای طرح
۹.....	۱-۳. تعریف واژه های اختصاصی
۹.....	۱-۳-۱. رضایت آگاهانه
۱۰.....	۲-۳-۱. بیمار
۱۰.....	۳-۳-۱. کیفیت
۱۱.....	۴-۳-۱. پرستار
۱۱.....	۴-۱. اهداف پژوهش
۱۱.....	۱-۴-۱. هدف کلی
۱۱.....	۲-۴-۱. اهداف ویژه
۱۲.....	۳-۴-۱. هدف کاربردی
۱۳.....	۱-۵. سوالات پژوهش

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

.....	۱-۲. مرور نظری
۱۶.....	۱-۱-۲. رضایت
۱۸.....	۲-۱-۲. رضایت آگاهانه
۲۰.....	۳-۱-۲. کیفیت
۲۲.....	۴-۱-۲. کیفیت رضایت آگاهانه
۲۳.....	۲-۱-۵. مبانی قانونی در اخذ رضایت آگاهانه
۲۵.....	۲-۲. پیشینه پژوهش
۲۵.....	۱-۲-۲. پیشینه خارجی

۳۲.....	۲-۲-۲. پیشینه داخلی
---------	---------------------

فصل سوم: مواد و روش تحقیق.....	
۳۹.....	۱-۳. نوع پژوهش.....
۳۹.....	۱-۱-۳. روش پژوهش.....
۳۹.....	۲-۱-۳. جمعیت مورد مطالعه (جامعه مورد پژوهش).....
۳۹.....	۱-۲-۱-۳. معیارهای ورود به مطالعه.....
۴۰.....	۲-۲-۱-۳. معیارهای خروج از مطالعه بیماران و پرستاران.....
۴۰.....	۳-۱-۳. محیط پژوهش.....
۴۰.....	۲-۳. نمونه ها و روش نمونه گیری.....
۴۵.....	۱-۲-۳. ویژگی های جمعیت شناختی نمونه ها.....
۴۵.....	۳-۳. ابزار گردآوری داده ها.....
۴۷.....	۴-۳. روش گردآوری داده ها.....
۴۸.....	۱-۴-۳. روش تجزیه و تحلیل داده ها.....
۴۸.....	۵-۳. ملاحظات اخلاقی.....

فصل چهارم: یافته های پژوهش.....	
۵۱.....	۱-۴. تحلیل مشخصات دموگرافیک.....
۶۲.....	۲-۴. تحلیل اهداف پژوهش.....
هدف اول و دوم: تعیین میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای ارایه اطلاعات از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ و ب مقایسه میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای ارایه اطلاعات از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹.....	

هدف سوم و چهارم: تعیین میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای درک بیمار از ارایه اطلاعات از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ و ب- مقایسه میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای درک بیمار از ارایه اطلاعات از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹.....	۸۰
هدف پنجم و ششم: تعیین میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای داوطلبانه بودن از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ ب- مقایسه میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای داوطلبانه بودن از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹.....	۸۱
هدف هفتم و هشتم: تعیین میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای صلاحیت تصمیم گیری از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ ب- مقایسه میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای صلاحیت تصمیم گیری از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹.....	۸۲
هدف نهم و دهم: تعیین میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای امضای فرم رضایت نامه از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ ب- مقایسه میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای امضای فرم رضایت نامه از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹.....	۸۳
هدف یازدهم و دوازدهم: تعیین میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای تعامل و ارتباط بین پزشک و بیمار از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹ ب- مقایسه میانگین امتیاز کیفیت رضایت آگاهانه بر مبنای تعامل و ارتباط بین پزشک و بیمار از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران در مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۹.....	۸۴
فصل پنجم: بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش.....	
۱-۱. بحث و بررسی یافته ها.....	۸۸
۲-۲. نتیجه گیری کلی.....	۹۸

۹۸.....	۳-۵. محدودیت های مطالعه .....
۹۹.....	۴-۵. کاربرد یافته ها.....
۹۹.....	۴-۵-۱. کاربرد یافته ها در کار بالینی.....
۹۹.....	۴-۵-۲. کاربرد یافته ها در مدیریت.....
۹۹.....	۴-۵-۳. کاربرد یافته ها در پژوهش.....
۱۰۱.....	منابع.....
۱۰۸.....	ضمائیم.....
۱۲۵.....	چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول

جدول ۳-۱. تعداد نمونه های بیماران بستری.....	۴۱
جدول ۳-۲. تعداد نمونه های پرستاران.....	۴۲
جدول ۳-۳. تفکیک بخش های جراحی و داخلی هر بیمارستان.....	۴۲
جدول ۳-۴. تعداد نمونه هر بخش از بیمارستان فاطمی.....	۴۳
جدول ۳-۵. تعداد نمونه هر بخش از بیمارستان امام رضا(ع).....	۴۳
جدول ۳-۶. تعداد نمونه هر بخش از بیمارستان امام خمینی(ره).....	۴۴
جدول ۳-۷. تعداد نمونه از هر بخش بیمارستان علوی.....	۴۴
جدول ۳-۸: تعداد سوالات متناسب با زیر مولفه پرسشنامه بیماران و پرستاران.....	۴۷
جدول ۴-۱ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب جنسیت.....	۵۲
جدول ۴-۲ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب وضعیت تاہل.....	۵۲
جدول ۴-۳ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب مدرک تحصیلی.....	۵۳
جدول ۴-۴ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب محل کار و بستری.....	۵۳
جدول ۴-۵ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب شغل بیمار.....	۵۵
جدول ۴-۶ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب بیمارستان محل کار و بستری.....	۵۶
جدول ۴-۷: توزیع میانگین سن نمونه های پژوهش.....	۵۶
جدول ۴-۸ : توزیع فراوانی نمونه های پژوهش بر حسب برخی مشخصات فردی.....	۵۷
اجتماعی پرستاران.....	۵۷
جدول ۴-۹ : توزیع فراوانی ارائه آگاهی از حقوق بیمار توسط کادر درمانی.....	۵۷
جدول ۴-۱۰: توزیع فراوانی منبع ارائه آگاهی از حقوق بیمار از دیدگاه پرستار.....	۵۸
جدول ۴-۱۱: توزیع فراوانی محل اخذ رضایت آگاهانه از بیمار از دیدگاه پرستار و بیمار.....	۵۸
جدول ۴-۱۲: توزیع فراوانی شاهد اخذ رضایت آگاهانه از بیمار توسط پزشک از دیدگاه پرستار.....	۵۹
جدول ۴-۱۳: توزیع فراوانی نقش پرستار در اخذ رضایت آگاهانه از بیمار.....	۵۹
جدول ۴-۱۴: توزیع فراوانی شرکت در کارگاه رعایت حقوق بیمار و اخذ رضایت آگاهانه.....	۶۰

جدول ۴-۱۵: توزیع فراوانی سابقه بستری در بیماران مورد پژوهش.....	۶۰
جدول ۴-۱۶: توزیع فراوانی مشاوره بیمار قبل از بستری شدن توسط پزشک.....	۶۱
جدول ۴-۱۷: توزیع فراوانی ارائه آگاهی راجع به منشور حقوق بیمار و منبع آگاهی از سوی بیمار.....	۶۱
جدول ۴-۱۸: توزیع فراوانی شفاف سازی در خصوص بیماری از سوی پزشک از دیدگاه بیماران.....	۶۲
جدول ۴-۱۹: توزیع فراوانی پاسخگویی به سوالات کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه پرستاران.....	۶۳
جدول ۴-۲۰: توزیع فراوانی پاسخگویی به سوالات کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران.....	۶۸
جدول ۴-۲۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار آیتم به آیتم کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران.....	۷۳
جدول ۴-۲۲: میانگین و انحراف معیار زیر مولفه های کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه پرستاران.....	۷۶
جدول ۴-۲۳: میانگین و انحراف معیار زیر مولفه های کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران بستری.....	۷۷
جدول ۴-۲۴: مقایسه میانگین و انحراف معیار زیر مولفه های کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه پرستاران و بیماران.....	۷۸
جدول ۴-۲۵: مقایسه میانگین آیتم به آیتم سوالات مربوط به مولفه ارائه اطلاعات.....	۷۸
جدول ۴-۲۶: مقایسه میانگین آیتم به آیتم سوالات مربوط به مولفه درک کردن.....	۸۰
جدول ۴-۲۷: مقایسه میانگین آیتم به آیتم سوالات مربوط به مولفه داوطلبانه بودن.....	۸۱
جدول ۴-۲۸: مقایسه میانگین آیتم به آیتم سوالات مربوط به مولفه صلاحیت تصمیم گیری.....	۸۲
جدول ۴-۲۹: مقایسه میانگین آیتم به آیتم سوالات مربوط به مولفه امضای فرم رضایت نامه.....	۸۳
جدول ۴-۳۰: مقایسه میانگین آیتم به آیتم سوالات مربوط به مولفه تعامل پزشک و بیمار.....	۸۴
جدول ۴-۳۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار کل کیفیت رضایت آگاهانه از دیدگاه بیماران بستری و پرستاران.....	۸۶